

Rakfa ar peefubtiffchannu
par pakti:

par gadu 1 rub. 60 kap.
" pufgadu 85 "

Rakfa bes peefubtiffchannas
Rihga:

par gadu 1 rub. — kap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehnefchi 30 "

Mahj. w. teel izdohs fest-
beenahm no p. 12 fahloht.

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weefa ihpafchneeks un apgahdatajs.

Mahjas weefis isnaht ween reis pa nedeku.

Rakfa
par fludinafchannu:
par weenas fleijas fmallu
rakftu (Betit-) rindu, jeb
to weetu, lo tahda rinda
eenem, rakfa 10 kap.

Redafzija un effpedizija
Rihga,

Ernst Plates bilfchu- un
grammatu- drukatava pae
Bestera basnijas.

N°. 38.

Septdeenâ, 20. September

1875.

Rahditajs.

Saunafahs finas. Telegrafa finas.

Celfchemes finas. No Rihgas: studentu stipendijas. No Rujenes: fwehtdeenâs fwehtiffchana. No Starihnas walfis: pretoschannas. No Rihz- burgas: pahr tralo wiltu. No Besterbargas: fsholas buhfchana. No Pen- fas: pahrfatliffchannas.

Ahrfemes finas. No Bosenes: preeftera prezefchannas. No Spanijas: dumpis beidsahs. No Persijas: fshids fadeffinatis.

Gabijumi Baltijas gubernijas. Mahds wahros pahr augstem kalneem. Groh- binaas prahwesta fshlotaju I. konferenze.

Peelikumâ: Arweenu titai gohdigi. Grandi un seedi.

Saunafahs finas.

No Rihgas. Widfemes gubernatora lungs, tai 26tâ Sep- temberi wakara no gubernijas pahrluhkofchannas mahja pah- brauzis, ir gubernijas waldibu attal usnehmis.

No Widfemes. Negribu to draudses wahrdi mineht, fur tas notizis, bet til to notikumumu pastahst. N. N. draudse preefchlaikâ tahdâ muifchâ dshwoja dahrsneeks, furam, lamehr tur bija, nomira behrninifch. Kad wehlaki dahrsneeks no tahs draudses isgahja, tad winifch ufstahdija uf fawa mirufcha behr- nina kapa fkaiftu, jaw eepohketu ahbeliti, kas it naigi auga un jaw daschu gadinu ari ahboli bij atrohnani. Bet fcho- gad tahs draudses fchkefteram celahrojees tahs ahbelites un winifch paslepen ifrazis un eestahdijis to fawas mahjas dahrsâ. Waj tas naw kauns un grehts katram tâ dariht, ne it ihpa- fchi wehl fchkefteram, kam par kapfchetu ta finafchana. Waj tahda buhfchana naw kapu aplaupiffchana, kad neleef meeru tam, fo mihtli peederigi uf fawu mirufchu kapu par peemiu stahdijufchi. Un tomehr to ir darijis wihrs, no ka stahsta tahs paschas dr. zilweki wehl fcho. Reis kahds mafs pui- fens kapfcheta, laifkam pats laiku kawedams, falaujis no kap- fcheta buhdameem behrseem kahdu faujiau fchagaru no apafsch- sareem. Muhfu fchkefteris to usgahjis un wedis to puiku pee mahzitaja, kuzfch atwehlejis, lai fchkefteris pats strahpi nolee- koht. Schkefteris tad nofpreedis, ka puifkam fchagari jadabu un tad ari noluhlis afinis. Tâ tahs draudses zilweki stahsta no fawa fchkeftera, kas pirmaf pee til leelas taifnibas bijis, ka newarejis ne behnam wina pahrtahpffchannu peedoht, bet tagad pats tahdu leelu pahrestibu padarijis. Zeru ka drau- de wais fcho wis amata nepaturehs, kas newareja fawu pee- nahlamu, kâ nahlahs, gohdam ifpildih, bet ar tahdu buh- fchannu celaidahs, kas teefcham kauns un grehts ir un no kam katram kristitam jafargajahs un no kam Deews lai ari farga.

R. N.

No Jelgawas. Kurfemes jaunezelta laufskohlu wirsteefa,

kâ, „Lat. N.“ fino, ir jaw fawus darbus usnehmufe un fchi- nis deenâs isdohd tahs pawehles, ka wifas 33 kirfpehles (bas- nizas draudses) tahs kirfpehles fsholu teefas ar fawahm apafschwaldibahm war zeltees un darbâ stahtees. Par lauf- fsholu pahrluhku (Schulrath), kas laufskohlu wirsteefa feh- dehs, ir iswehlehts Blihdenes zeen. mahzitajs Boettcher f.

No Helsingforses teel „Newales awifei“ finohts pahr tu- reenas tirgofchannu. Binufemes tirgofchannas flotei ir fchini gadâ 1842 sehgetu-kugi un 172 damflugi, tâ kâ ar pagah- juscho 1874to gadu falihdsinajoht flote ir pawairojufehs jeb winai klahst peenahkufchi 129 sehgetu-kugi un 28 damflugi. Kohu un balku lehtafas zenas dehl mafak tikufchi fchini g- uf ahrfemehm ifwesti. — Sche klahst ari peeleeam sinu no Wiborgas pilsfehthas. Tur tai 1. Septemeri bijis leels uguns- grehts. Uguns iszehlufehs kahdâ balku un dehlu magafihne un rihta wehjam puhfchoht drihs tahtaki isplatijufehs. Behz 12 stundu dshfchannas beidsiht isdewees uguni fawaldsinahst. Stahde fneedsiht lihds dauds tuhkfoshu rubleem.

No Wihnes teel finohts, ka tee no leelwalstim uf Herze- gowinu fuhittee 6 konfuli dehl meera islihgfchannas neto dauds wehl ne-efohst panahkufchi. Wini gan farunas ar dumpi- neeku wadoneem celaidufchees, bet tee ar Turkeem negribeju- fchi pahr meeru farunatees, lai gan zitadi meeram ne-efohst preti. Dohma, ka wairak panahkufchoht, ja ar tautu paschu farunafchotees.

No Anglijas. Irlandes erzbfkapi un bfkapi islaidufchi rakftu, furâ wini pateizigi peemin, ka Irlandê katolu tijiba fhiprinajotees un fpehla peenemotees, turpreti zitâs walfis ma- finajotees un fpehla nonemotees. Lai basnizas uswarefchana buhtu jjo pilniga, tâ minetâ rakftâ teel fazihts, kad ari tee Irlandeeschi, kas peeder pee protestantu tijibas, tiftu peegreesfi pee katolu tijibas, kas teem tatschu atkants un tagad weegli isdarams. Zaur dascheem peenahkumeem pasflubinati Irlandes katolu garidsneeki fahkufchi drohfhali fawos zenteenos pa- rahditees.

Telegrafa finas.

No Berlimes tai 18. Septemeri. Wahzijas keifara aif- zeloschana uf Italiju ir nolikta uf 20to Septemeri (2. Okt.). Keiseru turp pawadischoht grafs Moltke un firsts Bismarck.

No Wihnes tai 19. Septemeri teel finohts, ka Turku kara-pulki nometufchees uf Drinas upes falas, kas peeder pee Serbijas.

Geschiedenes finas.

No Rihgas. No R. L. beedr. sinatnibas komisijas mums šahds usajinajums pefektibts: „Kaut gan Rihgas Latveeschu beedriba jaw no famas pastahweschanas eefahkuma ir ruhpejufehs par apgaismoschanas isplatischanu pee Latveescheem un tapehz dewufe palihdsibu dascheem augstakas fkhlas apmekledameem Latveeschu jaunmeklem, tad tomehr palihdsibas wajadsiiba ir lihds schim bijufe daudsfahrt leelaka neka Rihgas Latveeschu beedribas palihdseschanas spehki. Ir gadijees, ka daschi kreetni augstfkhlu mahzekki naudas truhkuma dehl newarejufchi pabeigt jawu nodohmatu mahzibu. Wehledamahs ispidiht scho truhkumu, daschas labdarigas rohkas ir pasneegufchas Rihgas Latveeschu beedribai dahwanas preeksch studentu stipendijam. Lai tahda nodohma ispidischanana tittu fahrtiba, Rihgas Latveeschu beedribas sinatnibas komiteja ir nospreedufe, no cenahkufchas naudas dibinaht ihpaschu studentu stipendiju lahdi, preeksch kuras fastahditi fewischi likumi. Schihis lahdes kapitals wehl ir mas un wianu pehz wajadsiibas wairoht til eespehjams, kad wisi Latveeschu apgaismoschanas draugi pee wina wairoschanas nem dalibu. Tad nu Rihgas Latveeschu beedribas sinatnibas komiteja usajina un luhds wius, kam Latveeschu apgaismoschanas ruhpe, sneegt Latveeschu beedribai preeksch mineta mehrika ar dewigu rohku palihdsibu. Wifu Latveeschu laikrakstu redakzijas ir luhgtas ujnemtees dahwanu lasischanu, ta ka deweji war nodohnt fawas dahwanas waj nu to awischu redakzijam, kas usajinischanu usnehmufchas, jeb taisni Rihgas Latveeschu beedribai. Bar fanemtu naidu tiks no Rihgas Latveeschu beedribas tannis awises sludinahs, kas naidu lasijufchas. Tad eseet zaur scho aizinati un luhgti Latveeschu apgaismoschanas draugi.“

Rihgas Latveeschu beedribas sinatnibas komisija.

No Ruhjenes. Swehtdeen tai 31. Augustā sch. g. aibrauzu Ruhjenes basniza. Deewahrdneeki jaw brauzā, kad Ruhjenes pilsehtina tahda sehta, kur laba data mallas bija sakrauta, 3 waj 4 schihdi malku wesumu krahwa un weens, kas laikam bija tas pahrdewejs, stahweja flahstu. Katris kristigs zilweks tahdu buhschanu, pascha tahda laikā, kad laudis us Deewa namu seidsahs, nezeestu, bet dohmajams, ka mahjas tehnam tas patika, kad winfch to neleedsa. Waj schihdini, lai gan to deen bij teem pirmdeena, newareja gaidiht, kamehr mums ari swehtdeena beidsahs un tad malku eegahdatees, jeb ari preeksch famas swehtdeenas eegahdaht. Kad schihdini fawas „schabas“ til zeeschi swehti, waj tad mums kristiteem ari tas nellahtohs, jo tihri par apfmeeklu, ja mehš fawā swehtdeena wifu daram, un atlaujam ziteem dariht, kas ween teem patihkahs un eegribahs. Gauscham wehlejams buhtu, kad peemineta wilssehtinas preekschstahwe zeeschaki pakal luhkotu, ka lai tas swehtdeenas netiktu darihts, pee ka ziti leelu apgrehzibu nem, ka to reisi kur wisi Deewahrdneeki, kas tur garam gahja un brauzā, par to lohsti brihnijahs, ka tas teel atwehlehts, ta mihlu un dahrgu swehtdeeninu pulgoht. Neefnu gribejis Ruhjenes pilsehtinas eedsihwotajeem ko pahrmest, bet til gribeju atflaht, ko katris wareja redseht, ja to laik tur til buhtu garam gahjis, un lai us preekschu gahdatu, ka lai tahda nebuhschana wais nenotiktu, pascha Deewahrdnu laikā, ka toreis. Us to lai Deews teem palihds.

Kahds fweeschineeks.

No Katrihnas walfis. Atbilde „Kahdam Katrihneetim“ us

wina rakstu Mahjas weefa sch. g. 29ta numura. Zuhš Katrihneescha lungs isturatees ta, ka jadohma, Zuhš ne-eseet wairaf gadus fawā walfsi bijufchi, lai gan naw ilgi, kad Zuhš pehdigo reisi schē bijat. Zuhfu pasinajums par scho walfsi par winas preekschneezibu, ta ari par walfis magasinu un fkhlu ir til tahds fagrahbahts, tas ir ar ziteem wahrdeem faloht: glufchi schkihbs un greifs. Ari japeemin, ka daschi teizeeni Zuhfu raksta ir gruhti saprohtami. Tee ja-atstahj neeewehroti. Mana, scho teizeenu islikischana, jadohma nesakristu ar Zuhfu dohmahm un Zums dohtu til eemeflu pretotees, tad deht ne-atbildefchu us katra Zuhfu teizeena, bet ween wispahrigi. No dsimtleeklunga von Transehe, ir dohti buhwkofki un semes-stuhrihts til weenigi preeksch walfis-mahjas un ne wis ka Zuhš lungs raksteet: „preeksch teefas-nama un fkhlas buhweschanas.“ Nekad wehl lihds schim naw bijis nodohmahts walfismahju un fkhlu sem weena junta buhweht. Sa tas ta buhtu dohmahts, tad nerunatu til ween par weenu fkhlu, bet par diwahm, tapehz ka walfsi ir diwejas tijibas apleezibas: ewangeliska-lutera un pareistiziga. Pee pehdejahs peeder walfslohjeklu leelaka data. Walfismahju buhweja prohtams wisi kohpa, fkhla buhtu katreem fewischi jabuhwe un tas naw tagad ne weenai, ne ohtrai pupei, paschā ar jawu spehku ween, eespehjams dariht. Tomehr preeksch abahm tijibahm ir pehdejohs gaddos bijufchas fkhlas un fkhlotaji. Par teem, pehz Zuhfu dohmahm preeksch walfisfkhlas dohteem un no teefas-nama buhwes atlikufcheem balkeem Zuhš wareet apmeeratees, tee naw wis, ka Zuhš fakteet „nemanohnt nosudufchi,“ bet tika us dsimtleeklunga pawehli schahs walfis Kreewkain' mahjas faimneekam, preeksch wina, sch. g. Juli mehnesi zaur sibeni nodegufcho ehku jaun-usbuhweschanas, atdohti. Tas gan Zums nebuhs eespehjams peerahdiht Katrihneescha lungs, ka schahs walfis preekschneeziba, kuru Zuhš ar teem wahrdeem „pagasta wihri“ apfihwejeet, walfis jaunmeklem peespeestu, waj winus usfkubinatu, frohgus apmekleht. Kad schē laudis frohgus apmekle, tad tas noteel us tahdu paschu dabigu wihsi ka tas zitās, wairaf apgaismotās walfis noteel, tas ir, katris mekle preeku un laika-fawekli tur, kur winfch to dohma atrast. — Pehz manahm dohmahm Zuhš pa wifam newaretu par frohga apmekletajeem gruhtu teesu spreest, tapehz ka to darohnt, Zuhš paschi justohs lihdsirahpeti. Zuhš Katrihna nedsihwodami, tomehr ta prohteet wizoht (dsert), ka daschuireisi no frohga mahja neteezeet bet, paleezeet zetmalā. — Ir jaw notizis, kur schehlfredigais Katrihneets Zuhš ir is gahwa iswilzis un fawā mahja aplohpis. Kur nu Zuhš gribeet ziteem schai leetā gaismu nest, kad paschi wehl gaismas nepasihsteet! Bar schahs walfis magasinās labibas krahjumu nebehdajeetees, tas ir labā fahrtiba. Isghajufcha gada Nowemberi tika muhsu magasina no draudsesteefas lunga pahraudstā un wifs tika atrasts pehz fahrtas. Ja Zums preeksch schahs leetas buhtu ispraschana, tad Zuhš par tahm „pelehm,“ kuras pehz Zuhfu isdsirdefchanas „magasinās labibu breefnigi tehrejoht,“ nemas nerakstite; jo tad Zuhš sinatu, ka katris truhkums magasinā, paschahm tahm, no Zums dohmatahm „pelehm,“ ir ja-atlihdsina, ka ari tahdahm „pelehm“ ween til teel magasinās pahrwaldiba uftizeta, kurahm drohschibas padohms mahja. Weidsohnt wehl Zums mihlais lungs schis wahrdinfeh: Gahdajeet labak par to, ka Zuhš us preekschu no tahm dohmahm atfwabinajeetees, no walfis mantas zil ne zil graust. Schowafar Zuhš wehl mehginajat, bet tas Zums

wairs netika patauts un tē nu Jums ir meklejams cemešlis Katrinas walstspreekschneezibu beš wainas neewahst. Preekschneezibai tik waijadsēja Jums pataut tapat ka tohs pagahjušohs gadus beš nodohšchanas lihdsinašchanas dšhwost, tad buhtu pehž Suhju dohmahm wehl wišs labi, bet tizeet, us preekschu tā wairs nebuhs.

Walstspreekschneezibas wahrda: Blumenbergs.

No Križburgas. Rā lasitaji wehl atminešes, tad šcho wafaru traks wilks padarija leelu nelaimi, 13 zilwekus un kahdus lohpus fakohšdamš. Tagad nu dširdams, ka no fakohšteem zilwekem leelaka dala jaw mirušchi. Nahwei tuwojotees wini breesmigi trakojušchi, tā ka grehti bijušchi walidht. Katram, kas tuwojees, wini draudejuschki kohst. Dashedi šcho flimibas trakumu tuwojamees manidami, pašchi luhgušchi, lai winus fajeenoht. Sakohstee lohpi tikuschki noščhanti; pee aitahm šchi flimiba parahdijusehs zaur to, ka tahs fakluščhas ehromoti leščhst.

No Behterburgas. Par reguleerešchanas darbeem Widsemē un Kursemē atrohdam eekšč „Wald. wehstn.“ šchahdas šinas: No 123 reguleeretahm krohna muiščahm Widsemē jaw 97 muišču semneekem ir usdohti 8087 reguleerešchanas-akti, par 181,019 dešetinahm semes; bet ari preeksch tahtlakahm 25 muiščahm tahdi akti ešoht jaw gatawi. Darbi teekoht tohti kaweti zaur semneeku šchahdahm tahdahm, pa leelakai dala nepareišahm prasščhannahm. Zaur jauno reguleerešchanu krohnis dabušchoht ik gadus 411,311 rbl. wairak nefa lihds šchim.

— Kursemē, kur wišpahrīgi darbi atlitti, kamehr Widsemē nebuhs beigti, strahda gar serwitutu isnihzinašchanu un afschirtu semes gabalu ismainišchanu ar privat-muiščahm; ari tika jaunus rohbesčas starp semneeku semi un muiščas semi ceraschditas, tanis muiščas, kas us jaunu tika isrentetas.

— Behterburgas Bahju awišes raksta: Jaw agraki tika nošpreests, ka Behterburgā fšohlas mahziba peespeeschama (obligatorisch), un pilšsehtas walde ir us to fawus preekschlikumus jaw isstrahdajuse un tee tiks drihs pilšsehtas dumai preeksch pahrulhloščhanas eefneegti. Šcho fšohlas peespeeschahanu grib tik lab pušeneem, ka ari meitenehm uslikt, bet tikai teem, kas 8—12 gadus weži. Behrnu škaitis, kas šchajā wezumā, Behterburgā ir 15,746. Lai šcheem behrneem waretu kahrtīgi fšohlas mahzibu pašneegt, tad waijadsētu wišu masaki 157 jaunas fšohlas atwehrt. Lihds šchim tē pastahw tikai 14 lauschu fšohlas, preeksch kuru usturešchanas pilšsehta maksā — 14,571 rubl. 42 kap. Bet preeksch wišu 171 fšohlu (86 pušeneem un 75 preeksch meitenehm) usturešchanas buhtu pilšsehtai preeksch lauschu fšohlahm ween 350,000 rublu isdohšchanas. Tagad ir tas prasčjums ižehlees, ka šcho sumu fadabuht? Pilšsehtai ir gan kahdas palihdšibas peesohlitas, bet tomehr wehl arweenu atleek truhsums lihds 280,000 rubl. Preeksch šchihš sumas šadšišchanas pilšsehtas walde leek preekschā, ka ihres nodohšchanas waijagoht pa 10% paugšinaht.

— Pehž „statistiskas gadu-grahmatas“ ir Kreewijas walstibas dwehščetu škaitis bijis 1870. gadā 83,256,123 (wairak tā 83 miljoni).

— Starp Behterburgu un Masławu tai 12tā Septemberi bijis leels sneegu putenis ar wehtru, kas 40 telegrafu stabus apgahšis, un weetahm tik daudš sneega šasnidšis, ka brauzeeni pa dšelszeleem tikuschki uskaweti.

No Pensas. Rā „Pensas gubernijas awišes“ šino, tad tu-

reenas Andrejewkas zeemā jeb fahdschā notizis šchahds noschehlojams atgadajums, prohti Andrejewkas zeema eedšhwotaji usbrukušchi newainigeem zekineekem, tohs par sagleem turedami un tamdeht tohs breesmigi fakahwuschki. Tas bijis tā: Kamenkas zeema wezakais preeksch ne-ilga laika fawa amata darišchanas brauza ar kahdu fawas draudšes semneeku us Saratowas guberniju, kur winam kahds deenesta wihrs, ar wahrdu Michailins, bija zeeti jafanem un Pensas teefahm janodohd. To isdarijis wiščh brauza atpakal un krehšlai metotees wakarā nonahst pee mineta Andrejewkas zeema, kur winam zauri jabrauz. Birnahm zeema mahjahm garam brauzis wiščh teef no zeema fahrga apturehts un praschts, kahdas darišchanas brauzoht. Samu zeta mehrti isstahstijis wiščh teef walā palaisis un brauz tahtlaku. Zeema widu nonahzis wiščh teef atkal peecturehts, bet šcho reis no zeema eedšhwotajeem, no kureem laba teefa bija fanakluse. Šchee negrib ihsti mineta wezaka wahrdeem tizeht (jo tureenās apgabalā fahdsibas un laupišchanas nereti notikuschas un tamdeht laudis palikuschki pret šweschineekem ne-ustizigi). Tē kahds par nelaimi isfauza „kerat tohs sagtus, fajeenat tohs!“ un no wišahm pušehm šastreen semneeki ar mihjahm un rungahm; apstahtee zekineeki šamana, kahdas šprungas nahkuschki. Kamenkas zeema wezakais inem fawu amata-rubli jeb šhmi un aplar to ap faklu, lai nemeerigee zeema laudis reds, ka wiščh ir amata-wihrs, bet ne saglis. Tas mas ko zeema-laudis apmeerinaja un warbuht tomehr laudis buhtu apmeerinajuschees, ja zaur trohtšni un blauschhanu zekineeku širgi nebuhtu šabaidijuschees un nebuhtu fakluščki škreet. Laudis šcho šabaidito širgu škreeschhanu eeraudšija pahr zekineeku behgšchanu un tapehž ar leelu kleeegšchanu šheidsahs škreedameem širgeem pakal. Wijai tahli wini nedabuja pakal dšhtees, jo škreedami širgi, kahdu šchohgu šafneeguschki, apstahjahs. Tē nu zeema laudis zekineekem usbrukuschki, tohs ar šiteeneem un rungahm apšweizinajuschki, tohs no rateem (wahgeem) norahwa un kamehr šita, lihds tee pušdšihwi guloht palika. Tad Andrejewkas zeema wezakais tohs lika fasetus zeetumā eeflohdsiht. — Wehlati israhdijahs, ka bija newainigeem usbrukuschki; bet darihts paleek padarihts: weens no fahšteem ešoht nahwigi eewainohts un laikam wairs dšihwneeks nebuščchoht, un ohtrs, kam breesmigi galwa šadawšita, gan nemirščchoht, bet pee pilna prahta nepalikščchoht.

Ahršemes šinas.

No Posenes. Rā lasitajeem šinams, tad katotu garidsneeki paleek neprezejušchees. Tagad no Posenes atnahkuschas šinas, ka prahwests Susščhinski, eekšč Mogelino peestahjees pee „wezkatokeem“ un apprezejis jaunu Bohu dahmu. Zaur šcho apprezešchanohs laikam wezkatolu šinode tiks peespeesta fawas dohmas isfajiht pahr preesteru prezešchanohs. Lihds šchim kawejahs pahr šcho leetu špreedumu islaist. 11tā gadušimteni bija wafara-katolu preestereem atlauts prežetees.

No Spanijas. Spanijas politikas wihti špreesch, ka Karlistu karščh diwu jeb triju nedelu laikā buhščchoht beigts. Don Karlošs un lihds ar winu kahdi jesuiti un ultramontani griboht karu tahtlaki west, bet Don Karloša generali un wina padohma-deweji isfaka tahdas dohmas, ka buhtu Spanijas waldbibas meera preekschlikumi japeenem un pee meera jadohdahs. Don Karlošs laikam patš neger, ka wiščh karošchanā wirerohku dabušchoht, bet fawu draugu deht Franžija wiščh negrib no kara atkahptees, un tad no kara buhs ja-attahp-

jahs, tad wijsch laikam attaisnofees, fazidams, ka wina kara-pulki winu peekrahpuschi un atstahjuschi. Ta spreesch nupat minetee politikas wihri. Bahr Karlistu karofchanu paschu beidsama laikā runajohi japeemin, ka Karlisti arweenu wairaf teef fakauti un us Franzijas rohbeschahm dsichti. Bahr rohbeschahm pahrmukt un tur glahbtees Karlisti schim brihscham wairs ne-fpehs, jo Franzuschu waldbiba likufe sawas rohbeschahs stingri apfargahit un pawehlejuse, ja kahdi Karlistu pulki tur pahrbeghtu, tohs tuhdat apzeetinaht un teem kara-eerotschus atnemt.

— Dselszetu lihnijs gar Ebro upi, kas lihds schim bija Karlistu rohkās, tagad Spanijas waldbibas kara pulki atkal sawa wara dabujuschi, ta ka nu weegli war katra wajjadfiga weeta palihga kara-pulkus aissuhthit un Karlistus ar leelaku spehku apspeest. Schim brihscham Karlisti apschauda Guetariju, bet mas ko pee tam panahs, jo no waldbibneeku puses Guetarijai teef suhtihis palihgs.]

— Madride atklatas sozialistu fleepenas. fabeedribas, kas kara eerotschus eegahdajuschas, lai waretu tad isdewiga laikā dumpi zelt. Klatakas sinas par to lihds schim wehl truhft.

— Bijuse Spanijas kehneene Isabela pee sawa dehla kehna Alfonso ailsaiduse rakstu, waj newaretu atpakal us Spaniju nahkt, bet dabuja no Spanijas waldbibas to atbildi, ka ta laika ministerija turotees pee teem pascheem nospreedumeem, ko fenaka ministerija spreeduse. Nu atkal kehneene Isabela peeprafijuse pee tagadejas ministerijas, waj wina newaretu atpakal nahkt. Ka politikas wihri spreesch, tad Isabela teekoht no ultramontaneem us tam skubinata, lai us Spaniju atpakal nahkoht, jo wini, prohti ultramontani, zeroht zaur Isabelas palihdsibu, kad ta Spanija buhschoht, isjaukt tagadejo brihwprahtigo ministeriju. Ka leekahs, tad tas ir tas beidsamais lihdsellis, ar ko pahwestneeki Spanijas brihwprah-tigeem zenteeneem preti stahtees.

No Persijas. Persijas galwas pilsehtā schinis nedelās nodarihts neschehligs breefmu darbs. Kahds schihds, ar wahrdū Jehuda, kas bija isdaudsinahs par burwi, tika no fatrazinata un neprahtiga kauschu pulka pee dschwahm meefahm fadedsinahts. Schis breefnigs nezilwezigs darbs esohit Giropas leelwalstu waldbibas us tam pasklubinajis, zilwezibas wahrdā pee Persijas waldbibas sawu pretestibu issazihit pret schahdeem lauschu nezilwezigeem darbeem. Ihpaschi Franzijas waldbiba esohit Persijas waldbibai pee sirds likufe, ka wina schahbus zilwezibu un ziwilfaziju (zilweku-attihstibu) peesmeedamus darbus, ja tahdi turpmal notiktu, nezeetischoht un raudsichchoht tohs aiskaweht ar wifceem winas warai buhdameem lihdselkeem. Ja Giropas leelwalstis pret mineto breefmas darbu sawu pretestibu israhdihs, tad Persijas waldbiba sinams wainigohs sohdam nodohs.

Gadijumi Baltijas gubernijās,

(to kahds Wahssemneeks Ludis Rösslers preefch pahra gadeem schē zeldams usihmehts.)

(States N 35.)

Wahs apluhkojam abus gildes namus. Weena ta fw. Zahna gilbe peeder amatneeku kahrtai. Blascha trepunamā karajahs wisu wezu zunstmeisteru etas-bildes, kuru sahle behrnu-behri wehl schodeen, ka eltermari tur sawas sehdeschanas. Bes teem wirs durim nejaukeem us tapetes mahleceem jengabaleem wif ar gudru mahfklas prahtu istaishts. Leelais dselsu kelnes Girzeninam lihdsigs krohalukturis; masais, lohti pa-

tihkams sehdeschanas lambaris ar spohschu misina lukturi, kuru mahfsligi islohziiti un isrohtati sari pehz sehdepaznuit gadu simtēna mohdes, tagad pehz gases apgaismoschanas ir cetaisiti. Wifis ohsch pehz Wahzijas fualkuma un zeenibas.

Dhtrais nams, leela gilbe, kas peeder kohpmaneeem, ir leelischkigali isbuhwehts. Pirma sahle ar pihlareem un kuri no peezpaznuit gadu simtēna, ir widus laika bruhdes lambaris, kura kahsas tureja. Ir leela patihlama sahle ar dascheem fahntambareem, tahdi paschi ka pirmaja namā.

Pee til ahtras pahrfreefchanas bija gan gruhiti wifas zilweku flakas pareisi pahrluhkoht. Kreewu senneeks ir duhschigs un isturigs strahdneeks, kas ar sawu deenischku baribu putru un gurkeem un silkehm un uhdeni ir laimigs, un sawu deenas darbu pastrahda dseedadams. Par wehl jihstaku, isturigaku un weenadigaku strahdneeku tur Latweeti, kas sawas mahju leetas, mehbeles (istabas leetas) un ratus pats taifa. Schohs ahriigi no Kreeweem atschkirt, man naw pareisi isdewees. Laikam Latweefchi isskatabs no azihm mihstaki. Ta ir masa ihpaschiga lauschu tautina, kas teizahs, no Indijas zehluschus un zere sawu schuhpuli pee Ganges upes, apafsch Himalaja-kalneem. Waloda esohit stipri rada ar ta apgabala walodahm. Wineem tahs dohmas, ka zehluschees tajni no tahs pirmajas zilweku ziltis. Jaw Rohmeefchu laikos tee pee ta wahrdā Heruleefchi bija pasihstami; mahjoja gar Baltijas juhru, un jaw preefch tuhstoscheem gadeem dabujuschi to wahrdū „Litwa.“ No wineem runa, ka esohit labfirdigi zilwezini, kam tapat ka tschiganeem esohit nenowaldams prahts us sagfchanu, gan ne pehz dahrgahm un wehrtigahm leetahm, bet wairaf pehz nascheem, schkehrehm, raibeem lupateem u. t. pr. — Starp isflawetahm buhwehm Mihgā ir „Melgalwju nams“ pirmaja rindē. Tas peeder bagatai pufschu beedribai, kas ar leelu naudū tai beedribā eepirkusches un scheitan arween pa laikam leelā sahle fwin Epikura mahzibahm peeminu.) Kas apprezejahs, tas istahjahs no winu beedribas, bes nekahdas palihdsibas no winu kafes. Domehr kad tahds, kas til pastahwigi tahm sirenehm**) spihthejis un apprezejees nabadsiba kritis, tad to ar 1000 waj 1200 rubl. par gadu atstute. Scho ehriugu beedribas eefahkumu reh-kina no sohbinu brahlu laika, kuru ordenam (kahrtai) trihs-paznuit gadu simtēna eefahkumā schihs Baltijas prowinzes Kurija, Igaunija (Estija) un pehzaf ari Liwija (Widseme) peedereja.

Tolait jauni neprezejuschees kohpmani fanahza kohpā, fewi un sawu brihwstibu ar wahredeem un eerotscheem (brunahm) aissargahit un iswehleja fw. Mauriziju par sawu jarguwirfneeku. Tadeht Moragalwu tee wehl tagad nefs par sawu simboli (sihmi) un to nannu fahz par „Melgalwju namu.“ Ban-letu sahle ir pulks ehriugu etas-biltschu, no kurahm diwas manim wairaf azis krita: „Gustaws Adolfs“ ar pliku galwu, piligās brunās, us sirga jahdams pahz zeetofschneem un saldateem; tam preti Katrina II., wihreefchu apgehrbā us augsta sirga jahjoht.

Beedribas sudraba lambari ir redsamās daschas wehrtigas leetas, ihpaschi pahris kanu (Gumpen) sehdepaznuita un sep-

*) Epikurs, isflawehts filofsos 4. gadu simtēni preefch Kristus, mahzija ka zilweta leelaka laime ir, brihwa dwehsele no nemeera un sahpehm. Bet pehzaf schihs wina mahzibas pamatu tā eegrohija, ka zilweta leelaka laime ir, padohtees wifadahm meefigahm kahribahm un eelahroschanahm.

**) Sirenes: flaitas juhras meitas, flaiti, wihrischus prewidami fewiwischli.

tiapazmita gadu simtena darbi. — Ta tā nosaukta „seltagrah-
mata,“ kas nowezejuschā futerālē, pee kehdes peeflehgta, ap-
fmeeklu bilde no wezas wehrdšības, ir peerakšita ar roklas
rakstiem no kehneem un leekungeem gan glihtōs gan fāfme-
retōs wilzēdōs.

Ar kahdahm wehsturigahm atleekahm nobeidsahs Melgalwju
matercaligi dahrgumi tee ir: weens faruhjejs kehshukreklis,
kas pirmo ordena-meisteri, to waren duhshigajo Winno no
Norbachas efoht pafargajis; weenu gruhtu beessohligu jaht-
neeka sahbaſu, ko Kahrlis XII. leelais Sweedru kehniſch, steig-
damees pee Voltawas aismiršis un Katrinas II. masa lustiga
kurpite; pahris rihtafwaignes (gohdashimes) nobeids to brune-
neeku gohdbi, zihniſchanohs un mihleſchanohs.

(Turpmak weh.)

Zauns eewehrojums.

Zaur wairaf gadu iſnehginafchanu eſmu atradis, ka fuh-
nas, kuras atradahs pee ſljuju lohteem: eglehm un predehm,
kuras tā iſſkatakhs kā baheda peleki bahlas un ari ſalgonas
pee eglu ſareem, un tumſchi pelekas — melſtanās pee pre-
ſchu ſareem, ir lohti derigas pret iſſutumeem pee zilweku loh-
zekleem, ihpaſchi, tais lohzeklōs leekamas, kuri tohp pee lee-
las eefchanas ſtipri behreſeti, kā paduſehs, ari kahju pilkſtu
ſtarpās u. t. pr. Suhnas janem, kuras tihras (ſkaidras) no
gruſcheem, ſlujahm, u. t. j. pr., jaleek tihri ſauſas, kā no
lohta nemtas, un ja-eleek tai iſſutufcho lohzecku ſtarpā; zaur
ko teek behreſechana kaweta, un jehlums ahtri dſiſt. P. Gr.

Kahds wahrds pahr augſteem kalneem un winu muhſchigo ſneegu.

(Statees № 37. Beigums.)

Agraki dohmaja, ka muhſchiga ſneega rohbeſchas eeneemoht
pehz augstuma no juhras wirſus rehlinajoht no ekwatora uſ
ſeemeleem taiſnu lihniju. Pehz tahdahm dohmahm waijadsetu
Zaunſemes ſalā („Nowaja Semta“) muhſchigam ſneegam pa-
ſtahweht. Bet tā naw wis, jo ari tur ir ſaules ſtareem tahds
ſiltuma ſpehks, ka ſneegs lihdsenumōs waſarās gluſchi iſkuhſi,
kaut gan tur ir par wiſahm lihds ſchim ſinamahm ſalahm
auſtaka waſara, jo widejs ſiltums ir tikai lihds 2½ grah-
deem. Pat weenlihdſigōs platuma-grahdōs naw muhſchiga
ſneega auſtums weenads. Ihpaſchi Himalaju kalni ir ſchajā
ſinā lohti eewehrojami. Kaut gan ſchee kalnu ſtrehki labi pa-
tahtu no ekwatora atrohdahs, tad tomehr muhſchiga ſneega-
rohbeſchas ir tē wiſu augſtakas. Un tomehr deenwidus pu-
ſes kalnu dakās ſneegs atrohdahs 3,420 pehdu ſemaki neka
ſeemela puſē.

Kadeht taš ir tā, ir itin lehti ſaprohtamē, kad kalnu ſtah-
wokli eewehro. Deenwidus puſes kalnu dakas uſ juhras puſi
un noſlihd leſeni lihds juhras kraſteem, kamehr winu ſeemelu
puſes dakas ar Tibetes plaſcho augſto lihdsenumu ſaweenojahs.
Wehji, kas no juhras puſch, ir ar uhdens garaineem ſtipri
ſaweenoti, un kad tee deenwidus puſes kalnu augſtas weetas
aiſſneeds, tad tee ſaſalſt un nokriht par ſneegu. Bet ohtrās
kalnu puſēs kriht dauds maſaki ſneega, tapehz ka tē wehſch
puſch no ſemes puſes un ir ſilts un ſauſs.

Tapat ari kalnu deenwidus puſes dakās ir wehſala juhras
klima, kas ſneega noſuſchanu aiſſtahw, kamehr ſeemela puſes
dakās ſiltaka ſemes klima walda, kas ſneega kuſchanu paſweizina.

Ari taš ir ſinams, ka uſ ſtahweem kalneem ir maſak ſneega,
neka uſ leſſeneem, tadeht ka taš no ſtahweem kalneem mehds

daudſreis leelā pulkā leiĵā noweltees. Schahdus ſneega no-
wehleenus noſauz par lawihnehm, un tee ſaberſch jeb ſalauſch
wiſu, ko ſawā zelā preekſchā atrohd, un aproht eeleiĵā dſih-
wojamas ehlas, un zilwekus, kuri neſpehi tam iſbehg; tahdi at-
gadijumi mehds Alpu kalnōs beechi notiktees.

ſneegu rohbeſchas nepaſtahw wis katrā gadā weenā aug-
ſtumā. Wehſās un ſlapjās waſarās winas ir dauds ſemaki
un ſauſās un ſiltās waſarās dauds augſtaki. Alpu kalnōs
ir eewehrohts, ka ſneega augstums wairaf ſimtu pehdas mai-
nahs. Pehz jaunakeem eewehrojumeem ir atraſts, ka ſneega-
rohbeſchas kaſpj arweenu augſtaki. Daſchi dabas pehtitaji rakſta,
ka preekſch wairaf gadu tuhſtoſcheem ſneegs un ledus efoht
wiſus Eiropas wideju kalnu galus paſtahwigi aplahjis.

Waj uſ kalnu galeem ari ſneegs un ledus atrohdams, taš
ir wehl noſlehpums, jo pahreeka auſtuma deht naw eefpeh-
jams tur uſtahyt, bet ir dohmajams, ka gan ne, jo tajōs aug-
ſtumōs gaisis ir ſchkidris un tihes no mitruma. Wahſiti wihei
dohma, ka ſneegs un ledus nepaſtahwoht no paſaules eefah-
kuma uſ kalnu augstumeem, bet tikai wehlatōs laikōs tur
uſbruĵis.

Zaur to ir zehluſehs praſiſchana, kahdi iſſkatiĵahs ſchee
augstumi preekſch ſneega un ledus uſbruſchchanas? Ja tee buhs
apdſihwoti bijuſchi un nu ſchahda klimas pahrmainiſchanahs
peepeſchi notikufe, tad waijaga apaſch ſneega dſihwneeku un
ſtahdu paleekeem atraſtees. Kad ledus un ſneegs nekauj buh-
tehm ſapuht, tad ir zerams, ka tee ir wehl lihds ſcho baltu
deenu tur weſali; jo polaru ledus kaudſēs ir mamuta-elefanti
jeb ſiloni atraſti ar weſelu ahdu un gluſchi tā, kahdi tee dſihwi
bijuſchi it kā tikai wakar wehl buhtu ledū eefaluſchi. Lai
ſcha jautajuma noſlehpumus waretu ſik neĵil iſſkaidroht, ir
nodohmahts, ſahkt kalna augstums iſpehtit.

Zaunakōs laikōs zilweku gars dſenahs ſtipri uſ to, iſpeh-
tiht, kas lihds ſchim bija dabā noſlehpums. Tapehz ſchahda
kalnu augstuma iſpehtiſchana buhs tāpat no leela ſwara, kā
juhras dſitumu iſpehtiſchanas, zaur ko dauds ir atraſts tizis
par muſſu ſemes lohdes ſenakas buhſchanas. L. M.

Grohbinas prahweſta aprinka ſkohlotaĵu I. konferenze

klūā notureta Leepajā tai 12. un 13. Auguſtā ſhini gadā
eekſch amata beedribas nama, ko Leepajas kungi mums lab-
prahtigi beſ kahdas atlihdſinaſchanas atwehleja. Weeta bij —
kā gan war ſinaht — gauſchi deriga, jauka un ruhmiga. Bal-
deews teem kungeem, kas mums to labumu darijuſchi! Uſ kon-
ferenzi bij ſapulzejuſchees 26 ſkohlmeiſteri, 10 mahſitaji un
18 weeſi, ſtarp ſcheem diwi Latweeſchu ſtudenti (ſilologi).

Pehz nodſeedatas dſeeſmas no wez. dſ. grahm. 427, prohti:
„Deews kungs ir muſſu ſupra pils x.“ konferenzes wadōs,
Preekules zeen. mahſitajs Heſſelberg k., notureja ihſu Deewa
luhgſchanu un uſrumaja ſapulzi ar ſpehzigeem un ſirſniigeem
wahrdeem, norahdidams uſ to, ſik tuwu baſniĵa ar ſkohlū
lohpā karajahs, ar pateizibu atſihdams to, kas jaw efoht pa-
nahkts, un beidsoht uſ Luht. 9, 62. wahrdeem atſaukdamees
uſſklubinaja to darbu, uſ ko mahſitaji un ſkohlotaĵi efoht ai-
zinati, ari turpmak uſtizigi ſtrahdaht, kaut ir brihſcheem gadi-
tohs, ka muſſu zeribas ne-iſpildahs un daſchas darba ſuh-
ribas, par kurahm gan ne welti gauſchahs, tik ar laiku mi-
tetohs u. t. j. pr. Pehz tam presidents iſteiza ſapulzi par

atflaktu, un par rakstu wedejeem kluä iswehleti tee fungi: Schwanberg un Ufiting.

Skohlotajš Schönbergs no Gramsdas tureja tad pirmo runu par to tehmatu: „Kadeht waijag fskohlotajam ar mahzitaju garigu un laizigu waijadšibu deht kohpä strahdaht?“

Sawös eewefchanas wahrds runatajš norahdija us to, ka daschi amati efoht pehz fawas dabas un buhschanas weenadi, kautschu winu kohpeji pehz fawas mahkšlas gluschi fawadi un zits zita weetu jeb darbu nekad nespehjoht pilnigi aistahweht jeb ispidiht. — Tä efoht semkohpis un dahrsneeks — abi semes strahdneeki — tä efoht buhwmeistars un dišlers — abi kohku strahdneeki, kam daudreis jastrahdajohht pee weena buhwes darba; tadeht teem ari waijagohht kohpä, prohti: faderigi un weenprahtigi strahdaht un fawu darbu apspreešt un norumaht, tad til warohht winu darbs isweiktees un buhwes dewejam, kã ziteem zilweleem par labpatifchanu isnahkt. Skohlotajam un mahzitajam ari efoht weenads darbs; jo abi mahzoht deewabijaschanu un tuwaka mihlestibu teem, kas wineem ustizeti. Tä tad tee strahdajohht pee weena darba: pee lauschu apgaismoschanas un winu garigas labklahfchanas isbuhwes, tadeht teem ari kohpä, prohti: weenprahtigi jastrahdajohht. Skohlotajam tapat, kã mahzitajam waijagohht mihleht fawu amatu, fawu draudsi, fawu Besitaju, kas fazijis: „Zahni, waj tu mani mihl, gani manas awis . . .“

Tã runatajš norahdija fawus klauſitajus us fawas runas kohdolu, israhdidams, kahdã wihs fskohlotajam un mahzitajam efoht weenads darbs un weenads mehrkis, un kã fskohla efoht basnizas meita, tadeht fskohlu no basnizas newarohht gribeht atschkirt; meitai arween wehl fewiſchki garigas waijadšibãs pee mahtes japeeglauschotees un japeekwerotees. No ahrigahm waijadšibahm runajohht — gaischi israhdija, kahds leels labums: gan pee labakas lohnes, gan pee ruhmes isgahdaschanas fskohlotajam no mahzitaja warohht nahkt, un zil daschlahrt fchis wina pascha behrnus palihdsoht jo wairak isflohloht, un zil mahzitajš fskohlotaju warohht aistahweht un pahrsiaht pret daschadahm nepareisahm usmahfchanahm un apwainoschanahm u. t. pr.; ja ween mahzitajš labu prahtu us winu turoht.

Galã winsch peemineja, kã fawös 30 amata gaddš patš faweem abeem mahzitajeem, kã tas peeredsejis, daudš labu baudijis, tã kã winam daudš buhtu truhzis, ja wina mahzitaji pret wina buhtu weenlihdšigi isturejuschees.

Behz tam runaja Hartmann k. no Aprikeem par to tehmatu: „Par weenprahtibu starp draudsi, basnizu un fskohlu.“

Preeſchrunã winsch issazija, kã křitiga basniza ar fawu draudsi zaur garigu fawstarpigu weenibas faiti tapat zeeti faweenota, kã dwehsele ar meesju zaur dabigu. Kã weenprahtiba un meers tur til war buht, fur katris fawu peeklahjumu dara, to israhdija 4 punktš.

- a) Draudses peeklahjums pret basnizu.
- b) Basnizas peeklahjums pret draudsi.
- c) Draudses un basnizas peeklahjums pret fskohlu un
- d) Skohlas peeklahjums pret draudsi un basnizu.

Beidsoht norahdija 6schãs tehšes, us kahdu wihs fskohlotajeem buhtu behrnus japeeradina, basnizu mihleht un augštã zeenã tureht.

Tad nahza atkal preeſchã Schönbergis no Muzawas un notureja garaku runu par to usdewumu: Ko wispah-

rigee fara deenesta likumi muhsu fskohlahm atnesufchi?“

Winsch norahdija papreeſch, kas efoht fskohlas noluhks, prohti ihfi fakoht: faweem audsekneem prahtu jo gaischu un firdi jo mihkstu padariht. — No fchi diwlahrtiga peenahkuma fskohlotajam newaijagohht atlaistees ne weenã ne ohtã puš. Tad S. nehma to israhdiht, zil jaunee fara-deenesta likumi ir pat patumſchu lauschu gara azis atwehrusch, kã tee fskohlas wehrtibu sahkt atsiht un to melle panahkt. Tä weza teika: kam arajam fskohlu waijag, — waj tad wisus ismahziſchoht par fskrihwereem, nu gluschi sustin sudischoht; jo fara deenesta laika pa-ihinaschana, kã ari lauku fskohlas faweem augeem warohht isgahdaht, apremde mahtes skumigu firdi deht fawa dehla un tehnam atdoht diwi gadi strahdneeku ahtak atpakat, neka zitam, kam nesflohlohts dehtš jalaisch saldatu deenesta. Tä tad fskohlas geld. Tapehz tahs ezeles, kur winu truhka, un pahrlabohš, kur tahs nihka, tapehz laidihs behrnus jo gruntigi un no weetas fskohla. — Bet mums fskohlotajeem us to zeeti jaluhko, kã mehš fawas fskohlas pareiš uswedam, un ari to par derigu atsihtu kreewu walodu, kã laudis wehlahš, pareiš eemahzam. Kad to nedarišim, tad turigee wezaki fawus behrnus deemischehl par jaunee nodohš pilssehtã, un ziti islaidihs krahpigãs fakta fskohlas, kroggš jeb zitur.

Nu runatajš israhdija, kahds launums pascha fskohlai no tam-zelees, kad draudses behrni isklihsoht zitãs fskohlas. Bet kã tad tur lai darohht, kur fskohlotajš patš kreewiſku walodu neprohtohht mahziht? Waj tad tahdeem fskohlotajeem tuhda buhtu no amata ja-attahpijãš? Ak ne, tas nebuhtu waijadšigs un kad zits us to speestu, tas buhtu breeſmigi!!

Ne, kur fskohlotajš kreewiſki neprohtohht, lai gahdajohht palihgu. Skohlotaji jaw tã efoht ar darbeem pahrak apkrauti, un kad nu darba lauks ar kreewu walodu wehl pawairohtš, tad gan peeklahtohs ari tahš rohkas pawairoht, kas to darbu lai nostrahda; — jo weens patš gan warohht ehšt, bet ne weens patš pee leela darba strahdaht; un ja winsch tomehr mohzotees weens, tad ari tas darba dewejs pee tam fskahdi zeeschoht u. t. pr.

Galã runatajš wehl peemineja, kã — ja seminaristu nespehjoht par palihgu nolohneht, lai mehginohht no biſetneekneem un isdeenejuscheem unterofizereem, kas nu gan leelš pulkš pahrnahfſchoht, tohs kreetnakohš fskohlotajeem par palihgu peenent. Runatajš israhdija, furãs fskohlas ſtundãs tahds wihs fskohlotajam brangi waretu palihdseht un zil kreetnis ustraugs un munſtura ismahzitajš winsch waretu buht tanis tã noſauktãs břihwſtundãs, kas fskohlotajam efoht par leelu leelo nastu . . .

Gan daschi no klauſitajeem teepahš pret fchahdu padohmu, bet tatschu wairak bija to, kas to leetu pahredohmajusch, at-rada par derigu, prohti: kad jaw zitadi nespehjoht dariht; — jo kad panas naw, tad daschreis spekis jazep us eefmu.

(Turpmal beigums.)

Saweem mihkeem draugeem un pasihstameem pasnodami, kã sweht-beenu tai 14tã Septemeri, Dohmas basnizã ſalaulati, kahšas no-swehtijusch, issalam ſřsnigu pateizibu par to mums parahdito lihš-juſchanu un par peesuhitahm laimes-wehleschanahm.

Ernst Plates
Fanny Plates
dřim. Schmitz.

Lihš 18. Septemeri pe křihgas atnahkusch 2008 lugi un aigahjuschi 1828

Ubbildamš redaktehs Ernst Plates.

Hinna-leht

otse Riiahta linnast ostetud

eht Karawani-tee üle

Moskwa tee - poodis

J. Malmberg ja Komp., Riga,

Rauba-nulitsas, (Kaufstraße) Nr. 18. Rebinini macas.

	Hind naela real.			Hind naela real.	
	Rbl.	Kop.		Rbl.	Kop.
Muist tee.			Rulle-tee. (Uus saatmine.)		
„Gummy“ mitmesugune vanilli-tee	1	20	Ülemadjagu „Sin-sin-ty“ Ülhwäga headjagu.	2	—
Punane „Su-ni-tshen“	1	40		„Ints-djen“, nimetud hõbe nõelad	2
Muist väljavalitetud tee.			Djanfin, hea lõhnaga, ülemad jaund. (Uus saatmine.)		
Randjiniit, „Tshen-mi-jou“	1	60	Sani „Tu-tshu-au-jou“ „Ülemad jagu „Dsooko“	3	—
Väljavalitetud punase õhmetega, nimetud „Rusi-filmakulm“	1	80		3	—
Tee-armastajatele ja -tundjatele, süsimuist „Pärli-tee.“			Keiserlik tee.		
Ülhwäga head jagu „Sun-lan-tiho“	2	—	„Sun-tai-tshen“ Rosi sarnane (kopitanud) Walged pärlid	4	—
Wufast, „Mandariineri puketti-tee“	2	20		5	—
„Keiserroosi-tee“, tes oma maitsemise ja lõhna poolest kollasest teest sugugi halwem ei ole	2	50		6	—
Kollane tee.			Rohilene tee.		
„Sjan-Pshjan“	3	—	Ülemad jagu	3	—
„ “ õhmetega	6	—	Keige-ülemad jagu	4	—
„ “ väljavalitetud	10	—	Väljavalitetud jagu	5	—

Iseäranis tee-armastajatele ja -tundjatele.

J. Malmberg ja Komp. tee poodis on see aau tee-armastajatele ühte väljavalitetud wäga peenikest jagu, wärviliste nägusa atlas-karbitseste siise pakitud hea lõhnaga Rulle-tee nimetud

„TSHO“

soowida. See tee saab maitsemise poolest keige brnema tee-tundja meelewärsst olema. Karbitse üle olgu ütelda, et seeinane iga teelaua ilus wõib olla. Kingituseks mite üksnes meie maa-perenõestele, waid keige wäga Rulle-tee armastajatele saab niisugune ilus karbitse keige suuremad rõõmu tegema. Ühe naelase karbitse hind keige teega on **neli rubl. hõb.** Niisama saame meie veel ühte wäga head jagu plek-karbitseste siise pakitud ülemad jagu musta teed „Sedjuni“ teda meie auustatud kauba wõtjatele soowime; ühe naelase karbitse hind teega on **2 rubl. 60 kop.,** kahenaelase hind **5 rubl. hõb.**

Meie tee-poodi lepingud.

- 1) Meie auustatud ostjatele kes 25 rubl. h. eest ostawad jätab tee-pood 10 protsenti hinnast maha.
- 2) Auustatud ostja soowimise järele toimetas meie tee-pood posti läbi saatmist hea hindla lastide sees kuni riigi piirini oma kulu peale, ei jäta aga seal juures hindu odawamale.
- 3) Auustatud reijajatele auru- ja maibu laewade peal saab tee iseäranis welle tarwis teinud lastide siise pakitud, et teha niisuguse eest hoida.
- 4) Kauba-beradele, kellel soowimine on, meie nimega märgitud teega kaubelda, wõiwad teda tina-paberi siise pakitud ja meie nimega, täbenud tina-plombidega märgitud 1/4, 1/2, 3/4, ja 1/8 naelades kaalutud saada, ja walume aau pakitult oma tingimised ja tellimised J. Malmberg ja Komp. tee-poodi kätte kauba-nulitsas (Kaufstraße) Nr. 18. saata.
- 5) Galga ostjatele ja trahteri-omanikudele reame lka tagawaras Riiahta, Sankowi- ja Rantoni-tee lastides ja plek-karbitdes (цубки).
- 6) Saetud sukku pea tagewara, Lusa sukku-wabriku seltsi G. Werneriint läest.
- 7) Moskwa ja Kiowi sukku-stroy waatide.

Need kaupmehed nimes kes siin Dñseeprowinist meie teega kauplewad:

Riga: A. Chruskalew. B. P. Iščetubin, Kwocnikow. B. Kojureff. M. N. Borodin. M. N. Woronzoff. Sabareff. P. G. Koisbugow. Sjonnwetter.	Mitau: A. D. Logimoff. D. W. Neuland. Stellmayer.	Vibau: J. G. Wiskau. Löwenberger.	Krensburg: Falkenstein.
Dauske: Ed. Drenger. Hirshowitsch.	Falsen: J. Lillenberg. Jansohn.	Goldingen: Moritz Löwlnsohn.	Wolmar: Carl Klone.
		Sasenyoth: C. Wiedener.	Wenden: W. Tziel ja Komp. Baris Peterson.
		Friedrichstadt: Jakubowitsch. Schönberger.	
		Meiguth: A. Tsal.	
		Dubbeln: Freymann.	

Zenu-rahditajs

pah

ihsteno Karawanu-tehju,

no paschas Hiachta westa,

Maflawas tehjas pahdotawa

no

J. Malmberg & Co., Rihgâ,

Kauf-eelâ Nr. 18, Nebenin mahjâ.

	Zena par mahrz.			Zena par mahrz.	
	rbł.	kap.		rbł.	kap.
Melna tehja.			Puku-tehja.		
„Gumi“ daschada familijas tehja	1	20	(Sauns subtijums.)		
Sarkanajs „Su-ni-tschen“	1	40	Augsta sorte „Chin-sin-ti“	2	—
Melna islasita tehja.			No labakas sortes.		
Is Radnjas „Tschon-mi-jou“	1	60	(Sauns subtijums.)		
Islasita ar farlaneem seebeem „Meln-usazes“	1	80	„Intch-djen“, fdraba adatas	2	50
Preeksch mihtotajeem un pasinejeem,			Djansina, garschiga, augsta sorte.		
wiswairak ta augsta melna			(Sauns subtijums.)		
„Pehrte-tehja“.			Chanfcher „Su-tschu-an-jou“	3	—
No labakas sortes „Sun-lan-tschon“	2	—	„ augsta sorte „Dofko“	3	50
Is Rusas „Mandartneru-bu-letes“	2	20	Keiseriska tehja.		
„ „ „Roses-Imperials“ kura zaur winas labumu	2	50	„Jun-tai-tschon“	4	—
un garschu, libdfigajabs djeetenai tehja			Rosehm libdfiga (safmatuse)	5	—
Dseltena tehja.			Baltabs pehrles	6	—
„Ejan-Pchjan“	3	—	Sata tehja.		
„ „ ar seebeem	6	—	Augsta sorte	3	—
„ „ islasita	10	—	Wisaugstaka sorte	4	—
			Islasita sorte	5	—

Preeksch ihpascheem tehju zeenitajeem un pasinejeem.

Eai tehjas pahdotawai no J. Malmberg & Co. ir tas gods teem tehju zeenitajeem un pasinejeem, to islasto un ihsti smalkato tehjas-sorti, eeksch pehrwigabm un smekigabm atlasu-dosehm, puku-tehju

„T f ch o“

no labratfchanas scho garschigo sorti peedabwajam. Par scho tehju un par winas gauscham labu garschu, war ik latris labakais tehju pasinejs pilna meerâ buht. Ta doje der' var stabi us latra tehjas galda. Ari ta der' var dabwanu neween preeksch muhju mahju-seewabm, bet ari preeksch teem ihsteem puku-tehjas zeenitajeem, kureem ta par leelu preeku buht. Zena par 1 mahrz. — ar doft — ir 4 rubłi. Tapat mehs dabujam weeru gauscham labu sorti, kuru mehs zeen. publikai peedabwajam bleku-dosehs melno, augsto sorti, tehju „Zed-jun-ti“; zena par 1 mahrz. — ar doft — ir 2 rbł. 60 kap., par 2 mahrz. — ar doft — 5 rbł. fudr.

Muhju tehju-pahdotawas nofazijumi.

- Muhju zeen. pizejeem mehs dodam, kurfch var 25 rbł. tehju virk 10% lehtak.
- Ik pizeju wehleschanas mehs ari fustam tehju var pastl lastes kreetni eepakatu par westi, bet tad bes % atwillfchanas.
- Reisneekem, kurl ar damflugi brauz, eepakajam mehs to tehju ihwaschl preeksch tam vasseletabs lastes, lai ta taptu no mitruma issargata.
- Koymani, kurl wehletos, pahdot tehju us muhju firmas wabrdu, teem mehs eepakajam alwas papibrds, ar muhju firmas plompu pa 1/4, 1/2, 3/4 un 1 mahrz. un teel luhgts, deht notatfchanas pee J. Malmberg & Co., Kauf-eelâ Nr. 18 greestees.
- Preeksch leeleem fopmaneeem un trakteera ihpaschneekem turam mehs wiswairak muhju pahdotawa Hiachtas, Sankowas un Kantonas tehju lastes un zibilds (bleka dosehs) eepakatu.
- Wisfabriga pahdotawa fahabgeta zukura no Lusa beedribas tas labakais zukurs no E. Bernelint.
- Maflawas un Rihwjas zukura-fhrapu muzas.

Baltijas-jubrmalas-gubernas ir schdas tehju pahdotawas apafsch muhju firmas:

Rihgâ: A. Chrusstalew, B. P. Tscheluchin, Krupennikow, P. Kojecrow, M. N. Borodin, N. N. Woronzoff, Sacharoff, G. E. Kostschugow, Schönwetter,	Zelgawâ: A. D. Logznoff, D. W. Neuland, Stellmacher, Dauskâ: Eduard Drenger, Girschowig, Talsen: S. Pilsenberg, Janfohn, Leepaja: J. C. Wirtau, Loewenberg,	Kuldiga: Morik Loewisohn, Alspute: E. Wiedener, Friedrichstadt: Jakobowitsch, Schoenberger, Jauna-muifcha: A. Tsal, Dubul tds: Freymann, Krisburgâ: Falkenstein,	Walmeera: Carl Alfne, Zehfis: W. Thiel & Co., Boris Peterjohn.
---	---	--	--

Arweenu tikai gohdigi.

(Staties № 36.)

Kaut nu gan Lindemanis fawu pupu ſchlichſchanu ſteigdamis ſteidsa, lai jo drihsak no Behterſona tiftu walâ, tad tomeht tagad, kur tas tam wina mihtus behrnus atgahdinaja, zitadas dohmas wina galwâ atmohdahs. Par teem runu uſuonidams bija Behterſons wina ſirdi to ſihgu aiſkahris, kas it patihklamôs tohnôs winam ilgi ilgi wehl eefſchâ noſkaneja. Par ſaweem behrneem winſch nekad newareja deefgan runaht un ſtahſiht.

„Nu, paldees Deewam, teem eet tagad gauſchi labi,“ winſch atbildeja laipnigi, un nupat uſ mahju eet gribedams, peegahja wehl pahri ſohlus tuwal pee ſehtas.

„Nupat pagahjuſchâ nedelâ dabuju no ſawa Indrika ij Bihnes wehſtuli, kura winſch man preezigi ſinoja, ka winam tagad it labi klahjotees; efoht pee gohdiga meiftera darbu dabujis, kur uſihtigi ſtrahdadams it brangu wehrdinu naudas ſewim eekrahjotees. Tapat ari Marija pee kara-miniftera kundſes it labas deenas baudoht. Ja, mihtais nahburg, par ſaweem behrneem man ir gan ſchim brihſcham ko preezatees, un ja Deews palihd, ka tee jo prohjam taiſnu un ſchlichſtu ſirdi kohji, tad gan es beſ behdahm waru ſawahm wezuma deenahm preti ſkatitees.“

„Nu, tas man patihl dſirdeht,“ Behterſons atbildeja ar ſaldſkabh uwaigu. „Dil par to brihnohs, ka juhs ſawus behrnus, kam tâ ar wiſu ſirdi peekehruſchees, no ſewis prohjam aiſlaiſt warejuſchi.“

„Sinams, gruhti gan deefgan tas manim nahzees, bet ko bija dariht, kad zita labaka padohma nebija pee rohkas. Trihs gadus teem japaleek no manis prohjam, — tagad wehl tif diwi gadus — un tad, dohmaju, tif tahtu buhſim, kâ es to wehlejohs.“

„Ko tad juhs wehlatees, nahburg? Kas tad juhſu noluhks ir?“

„Tas ir drihs iſſklaidrojams. Mana karſtaka wehleſchanahs ir, ka Indriki waretu drihs par meifteru taiſiht un tam paſcham ſawu darbnizi eerikteht, un Marijai atkal kreetnu puhru ſagahdaht. Kad to wiſu buhſchu panahzis, tad wareſchu dſihwes-wakaram peenahkoht it meerigi ſawas azis aiſdariht. Efmu jaw kahdu maſuminu eekrahjis, un to zitu, kas wehl truhtſt, zeru ar Deewa palihgu wehl ſamantoht.“

„Tâ, tâ!“ Behterſons atnurdēja. „Tad tadeht juhs ſawus behrnus no ſewis atlaiduſchi, lai ſawas wezuma deenas wehl dabutu kreetni ar gruhtibahm iſzihnitees! tas ir par daudj — mani ſpehki tif taht neſneegtu! Tâ weenam paſcham dſihwoht, no agra rihta lihdi wehlam wakaram kâ krupim noſtrahdatees un tad wehl ne ſalda atpuhſchanahs brihtina ſewim ne-atwehleht — nu, tahdu dſihwi gan newehletohs!“

„Mihtais nahburg,“ Lindemanis ſazija laipnigi, „ſawu behrnu labad wiſu ſpehju. Tehwa mihleſtiba ir mans awohts, iſ kura man tee preeſch tam waijadſigee ſpehki iſpluhſt. Ta apſina, ka ſawu mihtu behrnu deht to daru, man ſtipro meeſu un dwehſeli, un zaur to paſchu ne-efmu tif ween ruhktas ſchlichſchanahs ſahpes weegli pahrzeetis, bet ari jautribu, ſpehku un luſti uſ darbu eemantojis. Arweenu tikai gohdigi, Behterſon, — gan tad jaw wiſs zits pats no ſewis raſees.“

„Ja, ja, jums ir gan labi runaht,“ Behterſons atbildeja ruhkti. „Pee juhſu buhſchanas, tur ſinams naw nemas gruhti arweenu gohdigam buht. Kam paſcham ſawa mahja un ſemes — jeb grunts-gabals, uſ ko nekahdi parahdi neſtahw un kam naw katru deenu 3 waj 4 behrni jabaxo, ihſi ſakoht, kam tâ kâ jums — tam naw nemas gruhti, bet pawifam weegla leeta, arweenu taiſni un gohdigi noturetees. Bet jums waijadſetu tikai weenu reiſ manâ ahda eelihſt, tad juhs gan gluſchi zitu dſeeſnu dſeedatu!“

„Netizu wiſ, nahburg, netizu wiſ to!“ Lindemanis atbildeja dedſigi. „Utgahdajatees tif, ka preeſch pahri deſmit gadeem man ari tapat klahjahs kâ katram zitam, kas jauns eefahzeis. Kad es ſcho mahju un dahſu pirku, zif maſ to-reiſ wareju eemafahht — leelako datu paliku parahdâ. Domezehr, kad uſihtigi ſtrahdaju un ne graſcha neleetigi ne-iſſchkehrdu, pehz maſ gadeem biju no parahdeem ſwabads.“

„Bet kas tad tâ war ſtrahdaht, beſ ka ſewim kahdu preezigu atpuhſchanahs un atſpirdſinaſchanahs ſtundinu ne-atwehletu,“ Behterſons ihdſigi ſtaepâ runaja.

„Kas to war? Katrs war, kam tikai labas gribeſchanas pee tam netruhtſt,“ Lindemanis atbildeja ahtri. „Dizeet man, nahburg, diwkahtigs darbs neſ diwkahtigu preeku, un ta atſpirdſinaſchanahs, ko weejnizes un balës bauda, man nekad naw patihlama bijuſe. Katrs graſis, ko tur iſdohtu, buhtu wehlat man janoschelo. Ne, ne, man arweenu tas ir tas mihtakais bijis, ka pa deenu pee ehwelbenka duhſchigi ſtrahdaju un wakara atkal pahri jauku ſtundinu ſawâ dahſâ pawadu. Ta ir arweenu mana atſpirdſinaſchanahs bijuſe, un juhs redſeet, nahburg, dahſs, darbnize un es nemas par to newaram ſuhdſetees.“

„Ja, ja, redſu gan,“ Behterſons atbildeja, wiſus trihs ar ſkaidigahm azim uſluhkodams. „Un turklaht juhs ari wehl naudu eekrahjeet!“

„Tapat pa druſkai,“ Lindemanis atbildeja, galwu patihkami palohzidams.

„Kur tad to uſglabajeet? Laikam taupiſchanas-lahde, ko?“ tâ Behterſons nekamigi praſchinaja.

„To nu gan ne; waru pats to maſuminu paglabahht; man paſcham ſawâ mahja ari netruhtſt drohſchas weetas,“ wezis paſmaidija.

„Tâ! Tad laikam ſawâ gutamâ-kambari, ko?“

„Nu, to gan newaijadſehs neweenam ſinaht! Deefgan kad juhs ſineet, ka ta ir drohſchâ weelâ — un ar to jums, dohmaju, peeteek!“ Lindemanis atbildeja atraudamees. „Bet nu jaw ir labi wehlu, ſaule jaw ſen nogahjuſe, jajahk luhkoht pehz wakarinahm. Ar labu nakti, meifter!“

Labu nakti ſanehmis, Behterſons negahja wiſ tublit uſ ſawu mahju, bet ſlatijahs, pahrehtu pahrlleezees, ar blehdi-gahm azim Lindemanim pakat.

„Ta ir teeſa, to labpraht gribu tizeht!“ winſch pats pee ſewis iſruhja. „Winam waijaga naudas buht! Winſch ſtrahda no pat agra rihta lihdi wehlu wehlaham wakaram, un tad wehl turklaht gandrihs it neko ne-iſdohd. Tahdâ wiſſe jaw gan kas war ſakrahtees. Kad tif ſinatu, kur ta dahl-deru ligſda atrohдахs. Tas buhtu ſmukſ johks, tam wezajam neram tohs ſpohſchohs ſudrabinus nozelt. Gan redſetu, waj tad ari winſch arweenu wehl tâ runatu: „arweenu tikai goh-

digi, arweenu tikai gohdigi." Ha ha! weens weenigs laimigs kehrens lihds wairaf, neka wifas tahdas wina dumjibas! Kas atleef winam no wifas fawas strahdaschanas un krahfchanas, kad es tam to trefno kumofu no deguna nozefu. Dumjiba! Krahj tik ween — nu, gan es to redsefchu!"

Tuhlit no tahs paschas stundas, fur Lindemanis fasilufcha firdi Behterfonam fawu padohmu drufzin dfitaki, ne ka tas peenahzajs, bija istahstijis, fchis nekawejajs wairs nebuht il-gaf, wifu, kas tur notifa, flepni wehra likt. Dauds reis winfch, kad naktis tumfiba jaw semi aplahja, pahre dahrsa fehtu pahrlahpa un tad ka kakis flufnam pee Lindemana mahjas peelihda, tur pa lohgu paglubneht, fo wezais nama fainneeks dara. Tomehr daschas nedetas pagahja, bes ka winam zaur fawu flepenu gluhnefchanu jel pa naga melnumu buhtu isdeweess tuwak pee fawa kahrota mehrka tikt. Katru reis kad winfch ar fawahm blehdigahm azim pa lohgu uf Lindemani luhfojajs, wairaf neko neredseja, ka, waj nu tas paschu laiku ar fainneezibas darbeem puhlejajs, jeb atkal lastja kahda grahmata, kura, ka pehz eefehjuma fwerohht, bija warbuht luhgfschanas grahmata. Kad nu winfch ta jaw labu laiku — daschu reisu pat wefelahm stundahm — bija gluhnejis, tad Lindemanis lika fawu darbu waj nu grahmata pee malas un dewahs, — newis uf fo Behterfons gaidiht gaidija — prohti fawu naudas krahjumu wehl preekfch guleht eefchanas apfkatiht, — bet glufchi meerigi uf gulamu-kambari, fur lampi isdsefis gultä eelkafes. Behterfonam nekas wairaf netifa, ka ar garu degunu un fa-ihgufchu waigu uf mahju dohteess.

Uifgahja wafara, atnahja rudens, bet melnais kahribu-kalps Behterfons, neko wehl laba preekfch fewis nebija panahzis. Te reis kahda pehzpufdeenä winfch pamanija, ka pahris wihru isnefa is Lindemana darba-istabas leelu lepni taifitu rakftamugaldu, fo uf nestuwehm uslikufchi uf pilsehtas pufi aifnefa.

"Nu tik azis wala!" winfch pats pee fewis runaja. "Wezais Lindemanis ees pats ari tuhlit pakaf, to mafju — finams kahdus 40 waj 50 dahlderus — fanemt, un mahja pahrnahzis, zitur nekur to neglabahs ka pee teem pascheem jaw agraf eekrahteem mihlulifcheem. Bet ka nu wianu pee tam lai nowakfejju?"

Kamehr winfch wehl fawä dahrsä pee fehtas noftahjees par fcho wehdigu prafijumu gudroja, te paschu laiku Lindemanis, fawas labakäs drehbes gehrbees, is mahjas isnahja un durwis few pakaf aifflehdhis ari uf pilsehtu aifgahja.

"Nu ir laiks! Naw neweena zilwefa tam wairs mahjä!" Behterfons pee fewis runaja.

Bes kahdas apdohmafchanahs winfch lehja fchigli pahri par fehtu un dewahs drohfschi pa dahrsu uf Lindemana mahju; tur aifnahzis bes nekahdahm leelahm puhlehm winfch pakafas-durwis, kuras ar no ahrpufes atgrufschamu aifschanjamo bija aifschautas, atdarija un ta glufchi nekawehts eefcha eegahja. Ka plehfigs wanags pehz laupijuma, tapat ari winfch ar degofchahm azim pa tahs mafas, bet fpohdras dshwojamas istabas malahm apfahyt fkatijajs, nodohmato punktü mefledams, lihds beidsiht krahfns kaktä pee feenas maju labi flepni eetaifitu feenas fkapi pamanija, kurfch afuraht tahds isfkatijahs, kahds jaw laikam naudas glabafchanai derigi.

"Sche buhs ta ligda," winfch isfauza preezigi rohfes berfedams. "Nu tik waijaga ahtri flahht steigtees, eekam winfch wehl nepahrnahht."

Winfch gruhda ahtri rohku kabatä un israhwa is tahs labu

teefu muhfiferu, kuras jaw preekfch fawa launa amata bija lihds panehmis, un fahza ar weenu un ohtru no teem mehginahht fkapija durwis atmuhfeht, kas pehz maj azu-mirkleem tam ari it laimigi isdewahs. Durwis atwehrahs, un wina launahs azis preekä fpibhedamas tam finoja, ka nebija wis krahpees. Skapi atradahs wifg gohdiga Lindemana naudas krahjums un wehl ari kahdi wezi nodfeltenajufchees papihri. Jaw winfch rohku issteepa, fwefchu mantu few peejawinaht, bet drufku apdohmajees atrahwa atkal to atpakaf.

"Ne, ne, — tad es buhtu tihrais nera!" winfch pee fewis tumfchi isruhja. "Mahjä pahrnahzis, winfch tuhlit uf weetu fcho notikummu peenahktu, un tad jaw buhtu trohkfneis bes gala. Bes tam, kadeht lai winam ne-attaju wafas, ari wehl to naudu, fo winfch fhodeen par to gresno rakftamugaldu dabu, fche zitai flahht peelift? Wehl drufku japazee-fchahs! Wina tikpat jaw manäs rohkäs ir, un jo leelaks atradums, jo labaki preekfch atradeja!"

Neko wairs tahlat nedohmajis, winfch ar stipru rohku fkapi atkal aifflehdja un tapat ka flepni un ne no weena nema-nihts bija eenahzis, ta ari winfch nu atkal isgahja. Zaur Lindemana dahrsu islihdis, winfch ka kakis pahre fehtu pahrlahja un bij nu atkal pats fawä ihpafchumä. Bet nu ari lihds pat wehlam wafaram winfch nemitejahs ne weenu azu-mirkli Lindemana pahrnahfchanas deht nomohda buht, to wakteht. Tikai tad wehl, kad jaw tik tumfch palifa, ka tam nebija wairs eefpehjams is fawa dahrsa Lindemana mahju faredseht, winfch no fawas waktis-weetas peezehlahs.

"Ko winfch gan tagad tik wehlu tur pilsehtä war dariht?" winfch pats few prafija. "Waj wezs pufis wehl pascha wezuma gala buhs no fawa lihdsfchiniga eeraduma atlahpees un kahda weefnize eegahjis? Tas buhtu wehl labaf; mana fshahde ta nebuhtu; tad winfch jo zeetaki guletul!"

Kaut gan wehfs rudens wafars Behterfonam fohbus fahja kratiht, tomehr winfch wehl arweenu fawu dahrsu ne-astahja, bet klausijajs ne kufteht nepakufstejees ar faka aifim, waj Lindemani pahrnahfoht nedfirdetu. Beidsiht, gandriht pehz stundas laika, winfch dshudeja zilwefa fohlus, durwju flehgfschanu un drufzin wehlat pamanija zaur lohgu ari lampes gajmu atfpihdam.

"Winfch ir mahjä! — Nu tik jadohdahs turp!" winfch fshufkfeja. Pehz ihja brihtina winfch fshahweja pee nahburga lohgeem, fur aif kupleem kohleem paslehppees, it kahrigi istabä luhfojajs. Gawiledama fmaidifchana wina waigu apflahja. Wehl pahri minutes pakawejees, winfch nemanihts atkal fchigleem un klufem fohleem uf mahju dewahs.

"Wifg ir labi un riktigi!" winfch pee fewis nurdeja. "Ta tad biju nonahzis pascha isdewigakä brihdi! Ka biju zerejis, ta ari wifg notifa; ligda papildijajs atkal ar jaunahm ohlahm (panteem). Bet kas nu tee winam buhs par brihnumeem, kad no rihta to atradihs istufschitu lihds pat dibenu dibenam!"

Bar wifahm tahm launahm un tumfchahm dohmahm un welifchigeem gudrojumeem, fo netillais Behterfons pret fawu gohdigo nahburgu tagad firdi un galwä perinaja, Lindemanis ne fapnoht nefapnoja. Turpreti winfch wehl fchowakar bija it preezigs un lihgfms par to, ka tas bagatais kohpmanis, kuras winfch to rakftamugaldu taifijis un fhodeen nodewis, bija par darba labumu un genu pilnä meerä bijis, un tad wehl turflahht netik ween atkal dauds jauna darba isdewis, bet

wehl ari preefſch kofku eepirſchanas pahri ſimts dahlderus uf preefſchu iſmakſajis. Tapat ſcho uf preefſchu iſmakſatu, kà ari to par paſtrahdatu darbu dabutu naudu, bija Lindemanis mahjâ pahrnahjis ſkapi pee ſawa pahreja krahjuma paglabajis, ne dohmaht nedohmadams, ka kahda blehſcha azis tai paſchâ brihdi uf to gluhn. Ar preezigu ſirdi winſch bau-dija ſawu wafarinu un pehz tam iſlupinaja wehl kahdu druſku ſirnu, ko rihtu puſdeenâ wahriht, pret tam fluſi un ſirniigi par ſaweem behrneem preezadamees, ka nu atkal drihs, drihs ar teem kohpâ tiſſchoht, un dewahs tad beidsiht pee meera. Pee lehnas un kahrtigas dwaſchoſchanas wareja ſpreeſt, ka winſch it ſaldi un meerigi duſeja, duſeja iſhti tahda taiſna un gohdiga wihra meegu, kas ar Deewu un ſawu ſirds-apſinu labâ meerâ un ſatizibâ dſihwo.

Kahdas pahri ſtundas wareja buht pagahjuſchas no ta laika, fur Lindemanis gultâ eekahpa, kad uſmaniga auſs pamafu trohſſni buhtu warejuſe ſadſirdeht, kas ahrpuſs mahjas no pakatas-durwim zehlahs. Sinams Lindemanis to nedſirdeja, jo tas guleja kà paſchâ Deewa auſi. Drihs pehz tam preefſch-nama durwis druſku eetſchihſtejahs un lehni ſohli aiſ iſtabas durwim bij dſirdami — pateeſi, ne dauds ſtipraki, kà weena meſcha-ſwehra ſohli, kad tas pee ſawa laupijuma leen, furam tas nemanihſt peepeſchi griib uſbrukt; tapat ari iſtabas-durwu klinkis glufchi fluſi, gandrihs pawifam nedſirdami pazehlahs un durwis walâ atwehrahs. Tagad wareja to gandrihs par nelaimi ſaukt, ka Lindemanis bija tahds kreetns kahrtibu mihtodams ſaimneekſ, jo nupat ſchowakar winſch bija durwu-enges ar elu eefmehrejis, tadehl, ka tahs pee wahriſſchanas druſku ſmilſſteja, un nu it kà blehdim par laimi, tahs tiſ weegli un fluſi wakâ un zeeti wehrahs, ka pat waj ſnauſdama pele pee tam newareja pamohſtees, fur tad wehl Lindemanis, kas tiſ drohſchi un dſili meega mahminas flehpi duſeja.

Warbuht ka tas ari bija atkal pateeſi labi, ka winſch tiſ zeeti guleja; jo eelaufejees — kà wina paſcha wehſluktura gaiſma to rahdija — bija ari ar leelu dunzi apbrunojees, ko eefſchâ eenahloht winſch rohkâ tureja, tur klahr ar ſweh-rodamahm azim apkahrt ſklatidamees, waj gan deesgan drohſchs eſoht. Kas ſin, ja winſch, to wezu wihru eefſchâ eenahldams buhtu nomohdâ atradis, pee kahda breeſmiga grehka darba tas noſeedſneekſ zaur ſawu mantas kahribu wehl nebuhtu li-zees peeraut? Tagad, kad wiſs bija glufchi meerâ un Lindemanis tiſ zeeti guleja, winſch paſmaidija, bahſa dunzi aiſ johſtas un wilka to pirmit jaw eeprohwetu muhkſeri iſ kabatas, ko, lai pee muhkſchanas negrabetu, ar ſihda paivadeenu bija aptinis, un ſkajja durwis atſlehdſis weenu naudas ru-liti pehz ohtra ſawâs dſilâs kabatâs eegrubda.

(Zurpmaſ wehl.)

III. Chrglu pils.

(Widſemê)

Kas no Mihgas pa Pleſkawas leelzelu brauldams nonahſt lihdſ Chrgleem un tur ſaſneedſis Dgres tiltu, tas lai uf ſcha tilta apſtahjahs un aiſeet lihdſ tai tur tuwumâ buhdamai meera weetai, kapſehtai, kas uf kalna atrohnahs. Schê uſnahluſſcham plaſchs ſkats atdarahs, azis tahli noſkatahs ſchi apgabala dabas mihtigâ weidâ, ſirds dedſigati juht un prahtam ko dohmaht.

Uſ Dgres upes jautro burbutoſchânu noſklatidamees, uf ſklati behru un eglu lehno tſchulſſeſchânu paklauſidamees ſklatitajs nogrimſt dohmâs, ſawâ ſirdi apmeerinaſchânu ſajuſdams, lai

uhdenu ſpirgta burbutoſchâna gan winam atgahdina, ka nekas meerigi neſtahw, bet uf preefſchu zehſchahs un pahrwehſchahs. Tad azis pazehlis eerauga jaumbuhweto baſnizu ar ſawu jauko apkahrtui; tahlak ſklatidamees redſ bijuſchas Chrglu pils at-leekas un to ſkanſti, no furas pils tiſuſe apſchâudita. Apſklatitaja gara-azim atkalahjahs pagahjuſchee laifti, fur karoja un zihnijahs, fur lepnas pilis ſagehwa un jauni walbineeki nahja.

No ſchihſ weetas apgabalu apſklatijees, zelineekſ dohdahs uf zelinu, kas pa pakalni ſtarp kupleem krahmeem lohjidamees winau pawada lihdſ leelzetam. De atmahjis un kahdus ſimts ſohlus augſchup noſtaigajis zelineekſ nonahſt lihdſ „Breeſchu kalnam.“

Breeſcha kalna wirſu atſneeguſſcham atkalahjahs plaſchs ſkats pahreeneas apgabalu, kas ſawa dabas jaukuma deht derigs, lai to bildê nomahletu. No ſchejeenas noſklatotees azis tahlumâ eerauga „Gaiſa kalnu,“ kas no Widſemes augſtakeem kalneem tas ohtrais. Scho plaſcho dabas-ſklatijumu apbrihnojis zelineekſ paſtaiga pa Breeſcha kalna wirſu, lihdſ zelinu atradis, kas ſtarp leepahm, behrſeem, alſſchneem un eglehm grohſidamees zelineeku nowed lihdſ leelzetam.

Pa leelzetu tahlaki eedams gar baſnizu nonahſt lihdſ baſnizas kroggam un tad pa labu rohkâ turedamees zelineekſ ſaſneedſ to weetu, fur dabas-jaukumi ſawâ teiku grefnumâ parahdahs. Sklatitajam wina kahju preefſchâ jautri burbuto Dgres upe, pa pakalnehm ſtarp eewu ſeedeem lihgodamahs pohgo lagſtigalas un juhtigais zelineekſ ſajuht ſeedoni dabas krahſchnumâ un kuplumâ.

Gar wezas pils atleekahm un gar lungu namu aiſeiſoht zehſch nowed lihdſ „Matu kalnam,“ fur atkal jauni ſklatijumi azim parahdahs. — Kam prahts un ſamana preefſch dabas jaukumeem, tam dauds ko waretum ſtahtſiht pahre Chrgtu dabas apbrihnojameem jaukumeem, bet kas ar azim redſams, ar ſirdi ſajuhtams, to pilnigi ar wahredeem ne-iſſajim, tapehz ari no ſawas puſes ſtahtſijumu pahre Chrglu dabas kohſchu-meem beigſim un paklauſimees uf wehſturi, ko ta no Chrgteem ſtahta.

Jaw 1341mâ gadâ bruneneekſ Engelbrechts Tiefenhausens bija eefahjis Chrglu pili buhweht, tad tomehr tilai 56 gadus wehlaki (1397tâ gadâ) Bartholds un Johans Tiefenhauseni dabuja no erzbifkapa to atklaufchânu, to pili buhweſchânâ no-beigt, jo Chrglu walſts to laifu ſtahweja ſem erzbifkapu pahrwaldibas.

Gandrihs 200 gadu wehlaki (1577tâ gadâ) ſchi pils tila no Kreewu zahra Zwana Baſſchewitſcha uſwareta. Gadu pehz tam ſchi pils atkal nahja Pohlu rohkâs. Tee buhtu tee jo eewehrojamee kara notikumî, ko mineta pils peedſihwojuſe.

Kara waras darbi pohſtijufchi un laika ſohbs gadu ſimteneem graufis Chrglu pili, kà ka no winas atlizees tſchetriſtuhrigs tohrnis, kas zaur ſaweem beſeem ſtipreem muhreem ſpehjis pret laika ſohbu un negaiſeem atturetees. Tohrnis pa leelakai dalai no keegeleem muhrehts.

Kahdas 8 werſtes no muiſchas atrohnahs meſchs, ko noſauz par pils-meſchu, laikam tapehz ka meſchs tur uſaudſis, fur ſawâ laikâ atmeni ſaweffi preefſch jaunâs pils buhweſchânas, bet kas netiſuſe buhweta, tamdehl ka ta laika walbineeki ſawâ ſtarpâ nebijuſchi weenis prahtis.

Gradi un seedi.

Alus.

Mihlam behrnam daudi wahrdu, ta ari alum: to nofauz neween par „alutinu,“ „meestinu,“ „rudgalwiti,“ bet ari par „bairiti.“ Alus muhju audsei palizis mihlfch, to apleezina neween bruhweri, kam if gadus wairaf jabruhwe, wihnuſchneeki, kas alu pahrdohdami paleef arweenu bagatafi, bet ari ihſtee alus-dſchreji, kam maks nonemahs un wehders peenemahs.

Alutinu rudgalwiti,
Kas par tahdu pahrgalwiti,
Pats eelahpa galwinä,
Wihru ſweeda pagaldä.

Pahrgalwis paleef pahrgalwis, ta ari alus, winſch ne par wezu ne par jaunu nebehda, abeem winſch ſin peelabinatees: wezeem ſawu ſarto waigu rahdidams, apſohla teem jaunibas jautribu; jauneem ſawu firmo galwu pazeldams, peedahwa teem firmagalwa gudribu; bet tik lo firmagalwis jeb jaunellis ar winu draudſiba eelaſchahs, wina ſahrteem waidſineem un firmai galwinai uſtizahs, tad winſch ari ſawus draugus aptohps, teem mazianu iſtufſchodams un galwinu peepildidams, ne wis ar padohmu, bet ar reibumu, lihds weena ſahja ohtru wairs nepaſiſt un galwa wairs neſin, lo mehle runa. Tahds brihnumneeks ir alus, kas wezumu ar jaunumu, mahzibu ar nemahzibu dara lihdsigu, jo winſch wezus un jaunus, mahzitus un nemahzitus dara apreibuſchus. Reibums ari ir tas wiſpahrigais iſlihdſinatajs, kas pat paſauli un dabu kohpa ſawed, rahdidams, ka uf galwu ſtaiga, kad prahtinſch aiſſchmauzis krukhdos, kur tas pa krukhdneem kahpaladams paleef par puſkohla-lehzeju. Reibums paleef reibums, weenalga kahda tam ta zilts-ſihme, waj alus jeb ſchnabis, waj rums jeb wihns; bet no wiſeem reibumeem tas breeſmigatais ir rakſtneeku- jeb dſeeſmineeku-reibums, kurſch ſawas apdulufchahs lepnibas dehl nofauzams par reibuli. Schis reibulis, no kura lai dabas mahmina katre paſarga, ir warens un breeſmigs: kuru winſch ſagrabbj, tam grahmatas jarakſta, un dſeeſmas jakal, waj grib jeb negrib, waj mahf jeb nemahf. Noſchelojami tee nabadſini, kam ſchis reibulis peemetees; ne ar kahdahm ſahlehm tu winus ne-iſweſeloſi: tu winus wari pamahziht jeb norahf, peeſmeet jeb nopehrt — reibulis bijis ka bijis, tas weenigais jif neko derigais lihdsellis efoht, ka tahdeem ar ſchahdu reibuli apſirguſcheem atnemoht papihri un tinti un ahtraki nedohdoht ehſt, lihds wini ſawu eerasto amatu eeſahfufchi, prohti malku jirſt un grahwus rakf.

Pahr reibumu un reibuli runajoht mums newiloht paſcheem reibumis peemetees un ſchini reibuma mums tahdas ſweſchadas dohmas pahr alu raduſchahs: gadu no gada teef wairaf alus dſerts un tamdehl ari if gadus wairaf jabruhwe, un taſſchu meeſchi un apini tagad wairaf ne-uſaug ka ſenaf. To eewehrojohf mums tas jautajums prahta ſchahwees: waj katre alus, lo tagad iſdſer, ari teeſcham if tihreem meeſcheem un apineem ween bruhwehts? Tahmneeks.

Alfa mihleſtibas-ſkandiba.

Kahda polizejas deenafstneeka gaſpaſcha, ar wahrdu Darja Spatow, tika breeſmigi mohzita no mihleſtibas-ſkandibas*).

* Mibleſtibas-ſkandiba = Eijerſucht, lo ari tulko Latweeſchu waloda ar „greiſſredibu“ un ar „gailſtibu.“

dohmadama, ka winas wihrs ne-efohf winai uſtizigs un ka winſch wiſu to laiku, kad mahjas ne-efohf, deenafsta neſtahwoht, bet ar aiſleegtu mihleſchanu noſulotees.

Tai 10ta Septemberi minetais polizejas deenafstneeks jawlabu laiku bija no mahjahm aiſgahjis deenafsta, bet wina gaſpaſchai tas laiks iſlikahs par garu, ta ka winu atkal mihleſtibas ſkandiba ſahka mohziht un wina ſahka gudroht, ka wiſu niſnafi waretu pee ſawa, ka wina dohmaja, ne-uſtiziga wihra atreebtees. Te winai aplamas atreebſchanahs dohmas galwa ſchahjahs. Wina peeſtreij pee ſawa wihra naudas lah-dites, atſlehds to, iſnem wiſu ſkaidru naudu (bijufchi 6250 rubli) un eemet to uguni. Jhfa laika papihra nauda pahrwehrtahs par pelneem. Noſchelojama wihra breeſmiga iſſamifſchahahs weegli prohtama.

Derigi.

Kahda teatera iſtrahdiſchanä tika kahda lepni gehrbuſchahs dahma no kahda winai aiſ muguras ſehdedama kunga laipni luhgta, jepuri no galwas nonemt, jo winſch zaur to newarohf nemaf ſkatiwi redſcht. Dahma uf tam neko ne-atbildeja, ari kad kungs wehl ohtru reiſi to mihli luhdſa. Tad kungs winai, kad paſchu laif preeſchkaramo uſwilla, auſi eefchulſteja: „Jaunkundje, ja Juhſ nemaf neklauſeet, tad Jums zaur to war leelas nepatiſchahans iſjeltees.“ Dahma tapat ſtubr-galwigi neko ne-atbild. Tad kungs uſleek ſawu platmali (huti) galwa; bet tuhlt winam aiſ muguras kleeſd: „Jepuri noht! jepuri noht!“ Dahma paleef brihſcham ſarkana brihſcham bahla dohmadama, ka ta uf winu ſauzohf un norauj ſapihkuſe jepuri no galwas, par lo kungs winai paſluſam laipni pateizahs. J. K.

Pa Amerikanifki.

Uf kahda ar daudi paſaſchireem pildita Amerikaneeſchu fuga notikahs ſchahda ſarunafchahahs: „Kapteina kungs, es gan tagad pehdigi labu gutamo weetu wehletohs, ka Juhſ man to eerahditu.“

Kapteinis: „Ja, kur tad Juhſ abas pehdejahs naktis gulejat?“

Paſaſchirs: „Tad es guleju uf kahda ſlima zilweka, kurſch tagad ir weſelaks un to wairs ne-atkauj.“ J. K.

Lihdsiba.

Chriſchu kohnis manim galwa,
Dadſis ſahnos lidina;
Gufchnu puhlas apſahrt ſtraida,
Nahrtres rohlas ſwelbina.

Weitenite apſtatees,
Liſchu wahrhdos nellauſees;
Prahtinſch temi aplaimohs,
Dihwes kroni dahwinahs!

Iſſkaidrojums: Chriſchu kohnis = kauni wahrdi, dadſis = paſcha meitina, guſchnu puhlas = ſeewetes, nahrtres = laufchu walodas.

Fr. Gentels.

Atbildebams redaktehs Ernſt Plateſ.